

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACŢIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRAŢIA:
BRAŞOV, PIAŢA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inserate: un şir mic 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Pentru cine e botniţa?

Oligarhii dela putere se străduiesc să-şi încercuească cu cercuri de fer privilegiile. Ei văd bine, că cuvântul democraţiei se desprinde tot mai lămurit din noroiul vieţii, care stăpâneşte actuala formă de guvernare şi că ciocanul înfricoşat al dreptăţii bate tot cu mai multă înverşunare la porţile statului. Simt cu toţii apropiindu-se elementara forţă a milioanei flămânde de drepturi, văd spectrul sufragiului universal, chemat să dărâme din scaunul domniei pe cavalerii imbuibaţi şi să întronizeze în acest scaun pe susţinătorii adevăraţi ai ţării pe acele multe milioane, cari jertfesc atâtea sânge şi plătesc atâtea biruri pentru susţinerea acestei ţări.

De aceea ei caută ca să profite de intemperiiile cari s'au deslăşit în preajma imperiului austro-ungar şi ameninţă să treacă şi hotarele ei.

În calea votului universal zidesc cetăţi inexpugnabile, prin cari nimenea să nu poată străbate.

Astăzi lucrează la cetatea cea mai tare, făuresc așa numita botniţa a parlamentului sau botniţa pentru cei, cărora le-ar veni dorul să ceară dreptate pentru toţi.

Deaci înainte parlamentul își va avea eternul cordon de soldați, cari vor avea ilustra chemare de a scoate de guler din parlament pe orice deputat, care ar cuteza să ceară vot universal sau să tragă la îndoială legalitatea privilegiilor moștenite din moși strămoși de oligarhi. Pe gura nenorocitului care ar avea pretenția să ceară o autonomie națională și să discute valoarea teoriei lui Beksits va cădea cu toată greutatea sa suverana botnița, care va amuți pentru totdeauna graiul nenorocitului cu pricina.

Și știi tu iubite cetitor pentru cine se făurește îndeosebi această botnița? Crezi doară, că pentru cei cari dispun de mîile de iugăre, pe cari le lucrează mîile de heloți? Sau bănuiești doară, că pentru cei cari declamează ca în bălcu

fantasta „idee”? Sau în fine crezi, că pentru bruma de mameluci ai lui Apponyi, cari aclamează libertatea Balcanicilor, pentruca în acest timp să încalce tot cu mai multă vehemență sărăcăciosul drept de existență ce-l mai au neamurile oprimate din această țară?

Ce minune ar mai fi și asta? Cât de lugubru ar suna pe urma unui astfel de cataclism acel înfricoșat *ululatus mulierum*, care ar împărți milioanele acestei țări în două tabere uriașe în: răzbuțai ai naturii și în cei bătuți de soarte sau în spectatori și în bufoni de circ.

Dar nu iubite cetitor să nu alunecăm pe panta visului, care dealtcum e o situație așa de prielnică pentru noi. Spectrul botniței se apropie cu toată seriozitatea și trebuie să tresărim. Acest spectru e așa de înfricoșat, încât a fantaza în acest timp e o primejdie. El s'apropie de noi. Botnița e în primul rând pentru neamurile nemaghiare. Ele singure sunt aderențele sincere ale unei democrații bine înțelese. Ele reprezintă spiritul cel nou al timpului și vracii politici pentru ele pregătesc băutura amănitoare.

Tisza și Apponyi fără deosebire cu toate cetele lor de mameleci consimt în acest punct: Libertatea cuvântului, îndreptățirea luptei cetățenești trebuie detrasă neamurilor nemaghiare, căci aceste neamuri sunt dușmanele „ideii” de care sufer cu toții.

Satul arde și baba se peap-tână. Jur împrejurul țării e numai foc și când pae ar trebui să fie și când dreptate ar trebui să stăpânească, Hadur își descarcă săgețile sale fulgerătoare.

Bubuțul tunului dela hotare ne-a atras prea de tot atențiunea și nu vedem și nu simțim țaria veninului, care se pregătește pentru noi de cumplitii vraci de pe țărmurul Dunării.

Desbrăcați de orice respect pentru cel mai elementar moral, odioși disprețuitori ai libertății, pentru care atâți fii ai neamului nostru s'au înecat în sânge departe de vatra lor, acei vraci se nizuiesc

în ascuns la adăpostul ropotului de pușcă se scurme și ultima picătură de sânge din trupul neputinciosului rănit.

Voi toți în mâinile cărora Provedința a depus soarta neamului nostru, dați culisele înlături și cerceți ce să pregătește în dosul lor. Cumpăniți bine situația de azi și trageți concluziile. Căci neamul românesc din Transilvania și Ungaria e atât de amărât, durerea lui e atât de înfricoșată, sufletul lui e atât de indoliat, încât o coardă numai mai trebuie ruptă, ca acest neam să peară sub greul vieții, pe care o duce.

Discursul dlui Dr. St. C. Pop. în ședința de ieri a camerei, la desbaterea bugetului de culte și învățământ, și-a ridicat cuvântul și dep. nostru dl Dr. Ștefan C. Pop. El a fost singurul orator de însemnătate al zilei. A relevat unele din gravamele noastre, a cerut executarea legii de naționalitate, subvenționarea teatrelor române etc. și pentru rezolvirea chestiei de naționalitate a recomandat ca model Austria.

După dl Pop a vorbit negatul Șegescu, încercând a combate cele spuse de dl Dr. Pop. Sireacul om: slugă la dârlogă!

Amânarea intrării în vigoare a legilor de țară. În urma tratatelor urmate cu ministrul de finanțe Telesky s'a amânat intrarea în vigoare a legilor financiare pe timpuri nedeterminate, până când situația economică se va ameliora.

Adunarea nouă desp. al «Asociațiunii» oprită. O nouă dovadă despre dragostea, pe care ne-o arată potenții noștri de când cu stringerea legăturilor de prietinie între Monarhie și România este știrea aproape de necerzută ce ne sosește din comuna sătmăreană *Arduș* că adunarea constituantă a despărțământului Sătmăruș al Asociațiunii convocată pe ast la Arduș — a fost oprită.

O trecem la răboj.

Cu tot arăstățul luptele dela Scutari și la Iania continuă. La *Lanina Grecii* au fost bătuți de Turci, retrăgându-se cu mari pierderi.

Noi și streinii.

Cu ocaziunea unei conferențe la Viena.

De Prof. C. Nedelcu.

Viena, 12 Dec. n.

Popor, ce de sute și sute de ani trăim pe aceleași țărmuri, noi n-am avut până acum cinstea de a interesa de aproape nici măcar pe aceia, cari alături de noi, între noi, viețuiesc și ei de veacuri de vreme.

Cine nu s-a convins, nu odată, cât de bizar ne judecă, cât de rău ne cunosc și cei ce au casa brazdă cu casa noastră, cei ce zilnic ne văd, ne agrăesc, ne ating, au afaceri cu noi, ne întâlnesc în societate, la petreceri, la desfășurarea daravilor, în piață, ei înșiși, jupănele lor, copii lor!

Afară de biserică, pretutindeni căile lor se încrucișează mereu cu căările noastre. Totuși, ceea ce știi ei despre noi e aproape nimica. Nu pentru că ne-am ascunde sau am fi misterioși, ci pentru că ei ne privesc cu ochii închiși; închiși, din orgoliu îngâmfat, ori din exclusivism strimț, ori din lipsă de duh.

Ce să așteptăm atunci dela cei ce departe de hotarele noastre trăiesc streinii, sub alte orizonturi?

Germanii, bibliograful universului, n-au ajuns a zări problema despre rostul nostru ca națiune și ca individualitate etnică bine pronunțată și caracterizată prin o serie de însușiri tipice, foarte prețioase pentru umanitate. Oh, desigur, nu lipsesc între ei cari scriu cărți și fac cursuri despre noi, dar tractând ca despre oricare capitol oarecare. Căci noțiunile ce au ei despre noi, fie chiar valoroase, sunt noțiuni «de filologie», nu cunoștințe de viață — sevea și înțelegeri de rosturi vii.

Unul singur a fost între ei, care ne-a cunoscut însemnătatea și ca neam și ca element cultural (ne-a și prețuit după vrednicie), străbătând prin intuiția sa de om genial. Acesta a fost primarul și cel mai mare fiu al Vienei, doctorul *Carol Lueger*.

Dar, fatal, încă înainte de ce ar fi dispărut Lueger sub glie, uitate au fost învățăturile sale, de preț nestimabil. Reprezentantul românilor, și cel ce mai pregnant decât oricine altul avea să fixeze, ca sculptată în marmoră, individualitatea incomparabilă a marelui primar al Vienei și marelui bărbat de stat al Austriei, domnul *Aurel C. Popovici* a fost oprit de a vorbi la mormântul lui Lueger. Lăsământul de ordin public al celui mai luminat cap politic, ce a produs Austria germană în

deceniile ultime, a fost nesocotit și risipit de epigoni cu suflet mic și minte stearpă. — Astăzi, el trăiește încă în aducerea aminte a celor ce și-au venerat primarul ca pe un părinte, și până când încet-încet vor peri generațiile cari l-au cunoscut. Studenții români căutând un cabinet de studiu în modestele apartamente ale miciei burghezimii creștine din Viena vor nimeri adeseori în case, unde îndată dacă se arată a fi Români, sunt primiți, cu un oțtat, alocurea cu o lacrimă, după Lueger, ca prietini buni, ca neamuri, din pietate pentru primarul-tatăl lor, care li-a spus atâtea lucruri frumoase despre Români și li-a sugerat dragoste pentru acest popor, pe care ei nu-l știu...

Nu ne cunoaște lumea. Nu ne cunoaște, acasă, vecinii noștri, Maghiarii, Sasil, Șvabii, Sărbii, nu ne cunoaște Germanii, pentru a nu vorbi de ceilalți dintre streinii.

De aci stupoarea, când câte o manifestare a spiritului românesc sfășie ca un fulger toate orizonturile și luminează universul.

De aci nedumerirea la Germani când unul dintre cei mai buni ai lor poezii *Adam Müller-Gutenbrunn* le istorisește sincer, că Șvabii din Ungaria, ram din falnicul ștejar german, așteaptă să fie deșteptați la conștiința națională și la maturitate politică de Românii din Bănat. Acest fenomen e firesc și n-are nimic surprinzător, dacă gândim că, analog, tot un Român este cel ce a arătat mijlocul, unicul mijloc, prin care va răstineri străvechea țară a Habsburgilor germani: providențialul bărbat de stat *Aurel C. Popovici*.

De aci și la intelectuali foarte instruiți surprinderea, când întâlnesc savanții români, cari deschid drumuri noi științei mari, cum, spre exemplu, doctorul *Babeș* în bacteriologie, *Toma Ionescu* în chirurgie, între atâția distinși medici români remarcați prin rezultate însemnate. — *Țițica* în matematică, bătrânul *Teclu* în chimie; când văd, că profesorul *Xenopol* din Iași e invitat la Sorbona din Paris a-și expune doctrina sa despre concepția și filozofia istoriei înaintea celui mai ales și strălucit auditoriu de profesori de universitate, când cetesc pe frontispiciul monumentalei istorii a Imperiului otoman, care de aproape o sută de ani n-ardrănit a o aborda nimeni, numele de autor al profesorului la universitatea din București *Nicolae Iorga*.

Ce revelațiune pentru esteticianii cari ajung a ceti din *Eminescu*, pentru criticii de artă care zăresc undeva o pânză originală ori o reproducere măcar după neîntrecutul *Grigorescu*, ce frapare pentru inginerii, care găsesc citat ca exemplu *podul românesc dela*

Plicul cu peceți roșii.

De Maurice Blanc.

Trecuse o lună dela moartea soției sale, Guillaume își mai înfrână durerea și luându-și inima'n dîinți, intră în odaea aceleia, pe care o iubise atât de mult și cu atâtea devotament până era'n viață.

Ardea de dorul să mai citească încă odată scrisorile, pe cari și le scrisese unul altuia în timpul când afacerile li sileau să se despartă deolaltă. Cât ținea Jacqueline la aceste scrisori! Pe toate le păstrase într-o cutioară de abanos, a cărei cheiță o grăia ca pe ochii din cap.

Când deschise Guillaume cutioara, găsi scrisorile aranjate după dată și cuprinse toate într-o panglică de culoare roza. Fiecare avea inscripția: Guillaume—Germania... Guillaume—Algeria... La exercițiul de arme...și așa mai departe.

Sub scrisori era un carnet, pe care Guillaume îl cunoștea foarte bine. Carnetul, în care Jacqueline avea obiceiul să-și însemneze evenimentele mai însemnate din viața lor, toate bucuriile și toate năcăzurile lor comune.

Plin de nerăbdare, puse mâna pe carnet și-l ridică, când deodată privirea i se oprî pe o bucată de catifea neagră, sub care zări un plic mare, ce părea a fi plin de scrisori. Plicul era închis și pecetluit cu cinci peceți mari, roșii.

În cele câteva cuvinte înșiruite pe el, recunoscu imediat scrisoarea nevastel sale:

«După moartea-mi să se inmanueze prietinei mele, Henriette Decize».

Nu stete nici un moment pe gânduri. Pe cât de loial fusese față de soția sa până era'n viață — n-ar fi des-făcut pentru mult o scrisoare sosită la adresa ei — pe atât de nerăbdător acum, ca mânat de un îndemu sălbatic, desfăcu plicul.

Erau scrisori în el, epistoile scrise de un bărbat.

Cu mâinile tremurânde desfăcu prima scrisoare și începu să citească:

«Scumpa mea adorată...»

Întoarse apoi foarea și-și aruncă ochii la subscrie:

«Raphael».

Era în clar acum; înțelesese totul. Ce însemnau oare vizitele dese ale lui Raphael Dormeval, înainte de a se îmbolnăvi soția sa?... Ba mai mult. În

câteva rânduri, când s-a întors acasă, îl găsisse pe Dormeval stând de vorbă cu Jacqueline și de câteva ori îi se păru chiar, că prezența lui le intrerupe conversația.

Ceasul din odaea de-alături bătea douăsprezece.

Guillaume sări de pe scaun, își luă pardesiul și pălăria și eși în stradă. Luă un autotaxi și — țintă spre clubul dela Rue des Capucines.

În mai multe săli se juca bridge, iar în sala din fund, cea mai mare, era masa de bakkară.

Raphael Dormeval era bancherul. Guillaume aruncă câțiva galbeni pe masă.

Abia trecură câteva minute și aproape fără nici o cauză, pentru un lucru de nimic, îi aruncă lui Dormeval niște vorbe atât de ofenzătoare, încât ceilalți jucători priveau mirați, fără să-i priceapă. Schimbară imediat biletele de vizită și — și-au numit secundanții.

Guillaume plecă apoi acasă.

Puse mâna pe cele două fotografii ale Jacquelinei, ce erau așezate în odaia sa și le aruncă în foc. Intră apoi în salon și desprinzând de pe perete tabloul soției sale, îl tăie în bucăți și-l arse și pe acesta.

Părea că se mai ușurase; peste noapte dormi destul de bine și-n dimineața următoare nu mai era atât de agitat. Se simțea, ca și cum soția sa ar fi murit a doua-oră, ducând cu ea în mormânt și cea din urmă amintire. Un singur om, unul singur, Raphael Dormeval îi mai amintea necredința soției sale. Acesta trebuia să moară. Și de-odată cu el întreg trecutul.

Deja înainte de prânz s'au intrunit secundanții iar după masă a avut loc duelul.

Când Guillaume se văzu'n fața adversarului său, îl cuprinse o ură și o furie nebună. Simțea și vedea că-i va fi imposibilă viața, până va trăi acest om.

Ca o fiară selbatică se repezi de două-ori asupra lui și la al treilea atac îl străpunse cu sabia.

Dormeval se răsturnă la pământ — era mort.

Guillaume își luă adio dela mormânt și plecă spre Bois, unde se plimbă mai multă vreme. Nu se mai gândea la nimic. Capul îi era atât de greu și de zăpăcit, încât îi era imposibil să-și mai poată concentra puterea de gândire.

Cătră seară porni spre casă. Un servitor îl anunță, că o damă îl aș-

teaptă în salon de mai bine de o oră. Când intră, Guillaume se pomeni față'n față cu Henriette Decize, cea mai bună prietină a Jacquelinei, oăreia acceasta îi încredințase scrisorile de dragoste. N-o mai văzuse dela moartea soției sale, căci Henriette plecase de atunci din Paris.

După un schimb de câteva vorbe, Henriette îi povesti, că mai înainte cu o oră sosise din Italia, că s-a terminat procesul de divorț și'n sfârșit, că nu peste mult se va căsători din nou.

— Da? — o intrerupse Guillaume indiferent.

Iar Henriette, puțin confuză, îl întrebă:

— Spune-mi, te rog, nu cumva ai găsit printre scrisorile Jacquelinei, un pachet pentru mine — un plic cu peceți roșii?

Guillaume aruncă o privire plină de răutate asupra tinerei dame; voia să-i reproșeze, dar își trase imediat seama, că n'ar fi bine.

— Ba da — îi răspunse — am aflat un plic pe adresa d-tale.

— Da? Și?

— L-am aruncat în foc cu tot ce era în el.

— Cum? L-ai ars? — strigă Hen-

Cernavoda, și ce mirare generală va fi când se va ști, ce numai puținii specialiști cunosc acum, anume, că pînțele aviației moderne este un Român, bălănteanul *Travian Puia*.

De aci urmărea la sutele de mil de vienezi pe câmpul de la Aspern, unde Românul *Aurel Vlaicu* în mijlocul extaziilor generale ce aprinde prin prestațiunile sale fără seamăn, dispută celor mai probați aviatori ai lumii în cele mai grele concurențe premiale prime, cu aparatul său original cu desăvârșire gândit, compus, lucrat, condus de dănsul singur.

De aci și pentru milioanele de cetitori de ziare în aceste zile grele descoperirea *României* ca limbă a cumpăneli, ca elementul decizător peste război și pace. Mai ales la acești buni și pacinici Nemți austriaci, cari zi de zi pândesc cu frică, ce va face oare regatul român, micul regat român nesocotit până ieri, rămănea-va credincios către monarhie, nu cumva se va lăsa ademerit de slavul astut, nu se va ataca cumva colosul rusesc pentru a-i ataca în coasta sensibilă? România ca grija lor de căpetenie, România aiata prețioasă, România de a cărei armată ei înșiși sunt acum mai mândri decât de a lor proprie!

Pentru că atîta timp ne-au ignorat și n-au căutat a ne cunoaște, de aceea atîtea învățături nouă!

Dar, ce s'a neglijat în trecut, se va repara de aci înainte.

Și deja distinsul *Club german din Viena*, care unește în sine toate partidele germane din Austria, învitat pe deputatul român *Dr. Alecsandru Vaida-Dejvid* să facă o conferință despre situația politică a Românilor din Ungaria.

Căci deja e uitată și intenționat dată uitării fraternizarea de o noapte, între butelii și șampanie, cu Maghiarii, la Budapesta, care n'a lăsat decât suveniruri de mahmur. Românilor sunt elementul viitorului, lor li se făcînd mâna, cu toată dragostea.

Cel mai distins auditoriu s'a adunat pentru acest prilej, Marți seara. Deputații și bărbați politici, funcționari superiori din ministere, publiciști. Președintele a adresat calde cuvinte de binevenire Românilor prezenți, deosebit conferențiarului aclamat *Dr. Vaida*, și între aplauze a dat expresiune bucurii generale pentru participarea lui *Aurel C. Popovici*.

Felul, cum s'a prezentat Românii în acest moment memorabil, când toate atențiunile erau întinse asupra lor nu putea fi mai demn.

Timp de două ore i-a întreținut dl deputat *Dr. Vaida*, vorbind foarte frumos, în o limbă germană impecabilă, care dela început a impus. Discursul a fost la nivel înalt, și plin de demnitate, tonul liniștit și fără patos, lipsit de orice vânașerie după efect, măsurat, bărbătesc și sobru ca în o expunere științifică în fața unui for de onoare, dar, tocmai de aceea, cu atît mai convingător pentru aceste persoane cunoaștoare de lume. L'au și urmărit cu atențiune tot timpul, și efectul necăutat n'a lipsit, dincontră, adeseori s'a manifestat în aprobări spontane, ori în indignare pentru nedreptăți comise de tiranii din Ungaria, citate exact ca în un grav act de acuză.

Nu li se va șterge din memorie ce li s'a spus aproape p'păibil Marți seara despre trecutul politic al Româ-

nilor, despre nizuințele și deceptiile acestui popor, despre avântul său irezistibil, și lung timp le va resuna în creier vibrarea vocii deputatului român, făcînd să le palpîte inima.

Iar elogiul ce a adus dl *Aurel A. Popovici* culturii germane, felul fermecător cum a vorbit d-sa despre esența luptei naționale, despre rostul poporului german, despre misiunea Germanilor în o viitoare formațiune de stat și despre însuși rolul școlii Austriei mari: arareori se va fi auzit asemenea clar, limpede, convingător și răpitor de pe buzele chiar unui german, niciodată dela un străin.

S'a ridicat sala pentru a aplauda. Președintele a căutat cele mai așese cuvinte de mulțumire. Potop de străngeri de mîni a urmat, și împrietiniri pe viață. Și s'a exprimat unanimită dintr-o să mai vie Românilor pentru a fi auziți și ascultați dela locul inaugurat astăzi prin dăni *Vaida* și *A. C. Popovici*, pentru a ne cunoaște și a ne înfrății.

Seara aceasta are importanța sa, și nu fără motiv am insistat astfel asupra ei.

Toate semnele arată că acum, după atîtea secole de restricție, vor urma timpuri mai bune pentru neamul românesc de pretutindeni. Mai mult decât oricînd în acest moment suprem și de aci înainte, să fim la înălțimea chemărilor!

Trăim zile mari, în istoria noastră răsare o epocă nouă.

Ca completare a celor publicate de noi despre conferințele de Marți ale d-lor *Dr. A. Vaida* și *prof. Aurel Popovici* mai primim din Viena următoarele amănunte:

D-l *Dr. Vaida* a trecut în revistă timp de 2 ore istoria și luptele Românilor pînă în ziua de azi: evenimentele anului 1848, politica lui *Deák* și *Eötvös*, regimul de maghiarizare al bătrînului *Tisza* și a lui *Bánffy* și în legătură cu aceasta chestia replicel, a memorandumului. A desfășurat programul partidului național român, al cărui puncte principale sunt autonomia Ardealului și sufragiul universal egal. În continuare a vorbit despre tactica maghiară electorală, care a redus astăzi numărul deputaților naționaliști români la 5 Cu toate acestea — zice conferențiarul — Românilor vor continua lupta pentru recăstigare drepturilor lor.

În ce privește raporturile între *Români* și *Sașii* din Ardeal conferențiarul declară, că cu toate că Sașii aparțin partidului guvernului, Românilor nu-i vor combate, fiindcă înțeleg punctul de vedere al Sașilor, cari dacă și-ar schimba politica ar pierde totul. Va veni însă vremea când Sașii se vor alătura Românilor. (Aplauze). Resfiră faimele despre o prăsină mișcare iredentistă și fixează faptul, că idealul Românilor din Ungaria este o puternică monarhie austro-ungară. Atrage atențiunea Germanilor din Austria să nu treacă o graniță anumită în ce privește raporturile lor cu Maghiarii și încheie apelînd la Germanii și Maghiarii, ca cele mai puternice elemente ale statului, să se pună în fruntea popoarelor din monarhie, pentru ca monarhia să fie așezată pe noi baze puternice, putându-se desvolta

liber și în spirit național fiecare popor al imperiului austro-ungar.

D-l prof. *Aurel Popovici* spune că politica de desnaționalizare a Maghiarilor va suferi fiasco și ea trebuie combătută, fiindcă periclită poziția de mare putere a monarhiei. Aceasta s'a n'o plardă din vedere Germanii din Austria. Românilor și Germanii să rămîna prieteni și mai departe și a dat expresie prierii, că pentru politicienii prevăzători răul cel mai mic pentru popoare e maghiarizmul, iar răul cel mai mare nu sunt slavii monarhiei, ci mai ales panslavismul.

În numele Germanilor naționali a luat cuvîntul dep. *R. Facher* spunînd, că pericolul amenințător din partea slavilor a apropiat ideea unei înțelegeri germane-maghiare și în acest sens sunt a se înțelege și declarațiile delegaților germani, făcute în Budapesta. E vorba de o înțelegere între Germanii și Maghiarii, pe o bază care corespunde împrejurărilor politice reale și tot așa ar fi la loc punerea la cale a unei înțelegeri între Germanii și Români. Ar trebui aflat un răspuns pentru întrebarea cum am putea noi duce lupta pentru menținerea naționalității germane și române, fără ca să-i întărim pe slavii din nordul și din sudul statului ungar, cari, eventual mai târziu, ar putea deveni un pericol și mai mare decum sunt azi Maghiarii. În sfîrșit deputatul *Facher* a dat expresiune bucuriei sale că Germanii au în Români prieteni credincioși și că mâna germană și cea română s'au întîlnit în mod frățesc.

La conferința de Marți au mai luat parte, pe lângă persoanele amintite în raportul de ieri încă următorii deputați germani naționali: *Dr. Brandl*, *Kittinger*, *Kudlich*, *Dr. Oberleuthner*, *Paulic* și deputatul sas din camera ungară *Erandsch*.

Chestia naționalistă din Posen. În urma boicotului proclamat de Polonii din Posen contra Germanilor, șeful administrativ al Posenului a provocat pe funcționarii germani subalterni, cari sunt în număr de patru mii, să-și facă toate cumpărările numai la Germanii.

Lupta între opresori și oprîmîți merge aici pînă la cuțit.

Președintele Elveției. Adunarea federală elvețiană a ales pe 1913 de preșident al consiliului federal pe vicepreședintele de pînă acum, *Müller* (Bern), iar de vicepreșident pe consilierul federal, *Hoffman*. Ambii aparțin partidului radical din Elveția.

Din Făgăraș ni-se comunică următoarele:

«Pînă în luna Oct. timp de 2 ani a fost ca substituit de primpretore al Făgărașului primul vice notar *Dr. Darányi Kálmán*. Relutregindu-se postul, el a dat un banchet notarilor, unde nici a unul nu cuteza să vorbească sau să-i cînte țigani românește. La propunerea unui notar (am dori să știm cine e acest inconștient N. R.) — au hotărât, ca ei să-i predea un album în care să fie subscriși toți membrii comitetelor comunale».

Așteptăm lămuriri mai detaliate în această chestie. Căci parcă tot nu ne vine să credem, că cei vizați ar putea fi atît de inconștienți și că spiritul de slugă ar fi pătruns atît de adînc în țara lui *Negru-Vodă*.

Tratatul de pace în Londra.

Luni încep în Londra tratativele de pace între statele beligerante din Balcani, iar Marți, în 17 l. c. se întrunește reuniunea sau conferința ambasadurilor statelor europene.

Tratatul se țîn în palatul *St James*, unde afară de sala tronului, vor sta la dispoziția delegaților toate celelalte odăi, sale și salete. Unele sale au galerii și loge, dar aceste vor rămănea goale, neadmițându-se ca ascultător public străin. În salele mai mici pot să se întrunească pentru consultare separat delegații fiecărui stat.

Paralel cu tratativele se țîne reuniunea, unde, după cum a declarat ministrul secretat de stat la externe *Grey*, se va face un schimb de idei asupra

situației. E aproape sigur că se va accepta neutralitatea Albaniei sub protectoratul marilor puteri și Sărbia va trebui să cedeze sub presiunea întregii Europe.

Informațiile mai detaliate, ce le avem azi, sunt următoarele:

România la conferința din Londra.

Din Viena ni se scrie, că cererea României de a fi reprezentată la conferința ambasadurilor la Londra e ținută de cercurile hotărâtoare ale monarhiei austro-ungare cu toată influința lor, asemenea și din partea Germaniei și Italiei.

Ziarul „*Neue Freie Presse*“ aducînd la loc de frunte informația aceasta ce i s'a inspirat „din loc competent“, observă:

„Dorința aceasta a României e găsită aici cu atît mai justă și îndreptățită, cît, cum e știut, România, nu participă la negocierile de pace, și dacă n'ar fi chemată aici la conferința ambasadurilor ar fi lipsită de prilejul de a-și spune cuvîntul. Ori, este evident că România are interesul ei legitim în chestia Balcanică, fapt care totdeauna a fost recunoscut și accentuat mai ales de Austro-Ungaria. Chiar de aceea, Austro-Ungaria dă sprijinul său regatului român când aceasta cere să i se deschidă forul unde s'a expună interesele sale absolute îndreptățite“.

Nici nu incupe indoială că România va fi invitată la conferința ambasadurilor.

Delegații.

Fiecare stat beligerant și-a trimis delegații la Londra. În un număr anterior am amintit pe cei mai însemnați din ei. Azi dăm în rezumat că Turcia și Sărbia au câte 5 delegați, Bulgaria 4, Grecia 7 și Muntenegru 3.

Vorbind despre acești delegați ai beligeranților, ziarul englez „*Daily Telegraph*“ spune că cel mai de seamă bărbat de stat între ei s'ant *Dr. Danew* și primul ministru grec *Venizelos*. *Dr. Danew* este unul din cei mai înșuși diplomați bulgari, iar primul ministru grec are la activul său inițiativa alianței albanice, care a dus cu bun sfîrșit războiul contra Turciei.

Conferința.

Conferința reprezentanților celor 5 beligeranți nu va dura decît câteva zile. În primul rînd se va discuta asupra chestiunii dacă Grecia trebuie sau nu să ia parte la conferința turco-balcanică intru cît ea n'a semnat protocolul armistițiului alături de ceilalți aliați O chestiune principală care se dezbate, va fi aceea a vacuțiilor și a tuturor bunurilor religioase din ținuturile cucerite.

Reprezentanții beligeranților vor fi însoțiți la conferință de consilieri juridici. Delegații turci își vor asocia consilieri juridici din Viena și Berlin; delegații aliaților și-i vor recruta cu deosebire din Londra și Paris.

Președinția conferinței va trece în fiecare zi unui alt reprezentant al beligeranților. Ședințele vor fi rigurose secrete. Nu se va comunica nimănu nici chestiunile dezbătute, nici rezultatele la cari s'au ajuns.

Rusia și Sărbia.

În Rusia, cum s'a știut, s'ant două mari partide, unul pentru pace și celălalt războinic. De cel dintăiu se țîne și țarul și guvernul. Partidul războinic a făcut mari agitații în favorul războiului folosind ca pretext pretențiile Sărbiei dar din lupta fătîșă și tainică, ce s'a dat între cele două partide guvernul a reeșit învingător, respingînd toate atacurile celor doritori de războiu. Rusia oficială îndeamnă Sărbia a avea o ținută moderată și se zice, că despre intențiile pacifice ale Rusiei se va da un comunicat în formă oficială. Dacă aceasta se va face, atunci intrunirile din Londra vor avea un bun ajutor pentru aplanarea conflictului sârbo-austriac.

Înțelegerea.

Din Londra se anunță, că din incidentul intrunirii reuniunii ambasadurilor, puterile europene au asigurări, că la consfătuiri nu se va ivi nici un moment talburător. Se speră, că se va limpezii situația între Austro-Ungaria și Rusia.

Față de aceasta credință optimistă

în unele cercuri diplomatice din Londra sunt temeri, că la conferință se vor ivi mari greutăți. Cu deosebire vor fi pedeci în jurul Adrianopolului și Scutari, pe cari Turcii nu le dau odată cu capul.

Dacă neînțelegerile nu se vor putea aplană, în Balcani se va începe din nou focul războiului.

Săptămăna viitoare ne poate aduce pace sau prevestiri de noul lupte.

Din camerele române.

București, 30 Nov. v.

Discuțiile meritorie încă nu s'au început în camerele române din cauza serbării naționale, a vizitei lui *Danew* și a marelui Duce *Mihailovici*.

Secțiunile camerei și ale senatului, intrunindu-se, au validat toate mandatele deputaților și senatorilor aleși. În ședința publică de Joi a camerei dep. *N. Iordă* a protestat în contra validării mandatului din colegiul III de Suceava, pe motiv, că candidatul naționalist *Zelea Codreanu* a fost bătut și că s'au comis diferite abuzuri din partea administrației. Cu toate aceste mandate dep. *Blăndu* a fost validat.

Biroul camerei se va constitui de abea mâne, Sămbătă.

În ședința de ieri a Senatului a fost ales președintele d-l *Gr. Cantacuzino*, care ocupându-și locul spune, că-și dă seama de gravitatea situației: unul bubue în vecinătatea noastră și parlamentul trebuie să se ridice la înălțimea evenimentelor externe. România ocupă un loc important în concertul european. Bazându-ne pe o armată puternică și o stare financiară înfloritoare, putem fi siguri, că drepturile noastre vor fi respectate.

Pentru viitor însă este nevoie ca echilibrul între puteri să fie menținut; iar Românilor din Macedonia trebuie să li se asigure limba și dezvoltarea lor culturală, precum și dreptul de a-și alege un cap al Bisericii. Realizarea cerințelor legitime ale României va găsi apărători puternici în sânul parlamentului și va avea concursul întregii națiuni.

Tari pe dreptătea cauzei ce apărăm putem aștepta viitorul cu sânge rece, siguri fiind că la cel dintăiu semnal de pericol vom ști să ne facem datoria și ne vom găsi cu toții.

Pe estăzi seara a fost convocată consfătuirea majorităților parlamentare la ministerul de externe. Se afirmă că în această consfătuire se va cere guvernului să convoace o ședință secretă pentru a expune deputaților și senatorilor situația externă.

Șovinismul în instrucția poporală.

— Fine. —

Deși legea amintită ar fi permis guvernului să tragă în țapă pentru acest fel de delict o mulțime de învățători, totuși în cinci ani ei nu au osîndit nici unul.

Aceasta însă nu e garanție, că nu vor fi în viitor. O lege cu un cuprîns așa de ușor de explicat în favorul șovinismului, poate aduce pe orice învățător naționalist sub acuză. Poate că sub impresia rușinei de strănătate prigonirea încă nu s'a început, dar sunt prospecte bune pentru viitor. Această lege cere procedură judecătorească, iar aceea e împreună cu pertractări și publicare prin ziare, de ceea de-ocamdată nu s'au apucat de ea. Nici nu le era de lipsă, guvernăntii noștri au putut prigoni pe învățătorii naționalitățiilor prin altă lege aponyană, fără pertractări judecătorești și fără zgomet în lumea mare. De ce au inventat expresia „magyar állami szepont“ — dacă nu pentru a lovi școlile naționalitățiilor? Așa a urmat, că în comune mai sărace s'a detras ori nu s'a asigat ajutor dela stat școlilor sub pretext că, comunele sărace nu au putut ridica edificiul corăspunzătoare, iar acolo unde le-a ridicat li-s'au detras din motivul intereselor mai înalte de stat. Așa, prin această procedură nu zeci, ci sute de învățători au rămas fără subsistență.

Deci să nu se laude numita foșe cu aceea, că în seurtul timp de cinci ani nu s'a osîndit nici un învățător, ci să publice statistica învățătorilor de origine nemaghiară rămasă fără carieră; numele comunelor, cari nu au școli. Publice apoi statistica școlilor maghiare confesionale, cărora li-s'a acordat ajutor. Și dacă nu corăspund leg

riette supărată. — La așa ceva n'ai avut drept!

— N-am avut drept?

— Nu! Acelea erau lucrurile mele. Și *Jacqueline* le primise cu dragă inimă să mi-le păstreze. Ne-am înțeles atunci, ca mai curînd sau mai târziu s'a...

Văzînd însă că *Guillaume* nu pricepe nimic din cele ce spune ea, *Henriette* continuă:

— Cum? *Jacqueline* nu ț'i-a spus nimic? Sermana *Jacqueline*; asta tot n'aș fi crezut despre ea, ca și față de D-ta să fie atît de discretă...

— Mă rog, vorbește — isbucni *Guillaume* îngrozit.

— Eram în proces de divorț — li explică *Henriette* — și eram sigură că la ea mai bine îmi voi putea păstra scrisorile. Nu voiam să le nimicesc. Și *Jacqueline*, care-mi cunoștea secretul, îmi promisese, cu dragă inimă, că mi va păstra ea scrisorile.

— Cum? Ce fel de secret! — mormăi *Guillaume*.

— Mă întreb! Adecă nu ști? Iubesc pe cineva... pe-un prietin al Dumitale... care venia foarte des pe la D-Voașră.

Guillaume abia putu să mai întrebe:

— *Raphael Dormeval*...?

— Da, el — răspuse *Henriette*. — Și nu peste mult îmi va fi bărbat, iar eu li voi fi soție... Tocmai la el voesc să merg acuma.

Femeea se ridică de pe scaun, pregătindu-se să plece.

— Dum-nea-ta... a-cum... mergi... la... el... — mormăi încet și îngrozit *Guillaume*.

— Da, plec la el... Deși numai pe mâne mă aștepta. Ce surpriză am să-i fac! Pentru aceea aș fi voit să mi iau scrisorile. Mi-ar fi plăcut să le mai cetim odată împreună cu el, acum când sunt liberă.

— *Hen-riette*... i-an... az-cui-tă...

Guillaume tremura, îi părea că inebunește.

Și fără să rostească o vorbă, fără să facă un semn măcar, tremurînd de groază și de durere, o lăsa să plece.

Trad. de

Matei Asan.

Pentru comoditatea cumpărătorilor din Transilvania, am deschis o Filială în stil mare în Brașov, strada porții Nr. 60. Înainte de a vă procura mobile, vizitați depositul nostru, deoarece firma noastră în toată Transilvania este cea mai capabilă de concurență, avînd cel mai mare depozit.

Fabrică de mobile Székely și Réti

Marosvásárhely, Széchenyi-ter 47.

Brașov, Strada Porții 60.

Se creditează fără arcaarea prețului și plată în rate.

și a edificiilor școlilor de stat ridicate în spatele școlilor confesionale, cari și de au 10-20 elevi totuși statul le susține și spesează pentru ele, iară comunelor nemaghiare li-se acordă ajutoare numai de scoatere de ochi.

Dar să mergem mai departe. În capitolul următor aflăm următoarele cuvinte: «După ce naționalitățile din Ungaria nu au stindardul lor propriu, și după ce stindardul maghiar simbolizează statul maghiar, aici nu există nici chiar o cauză aparentă, din care s-ar putea documenta o vătămare. Pasagiul acesta să referească la dispoziția următoare a § 17: «Iară la sărbători naționale are să arboreze pe edificiul flamura maghiară-națională pro-văzută cu emblema». Așa să vede, că foaia numită vrea să producă impresia, că naționalitățile din Ungaria sunt mai puțin conștiente decât niște horde, cari n-au conștiință națională și flamura lor pe lângă a statului. Nu știu acea foaie, că naționalitățile din Ungaria au arătat chiar autorului acelei legi cu ocazia preumblării prin America, că au și ele flamura lor națională? Da, au și ele steagul lor național, dar guvernauții l-au oprit. Și «Nepântok lapja» ar fi trebuit să o spună aceasta. În Elveția, în America și în România fiecare naționalitate își arborează steagul neamului lângă cel al statului, așa s-ar putea face și în Ungaria. La finea articolului numita foaie analizează simbolul colorilor steagului maghiar și adaugă cuvintele: «In chip nevăzut stau în jurul steagului popoarele țării» maghiarilor, neamului, românul, slovacul, serbul, etc. Aceasta afirmare singură e adevărată. Aceste neamuri stau și azi în jurul acestui steag. Pentru ei își dau sângele, averea și viața, dar când e vorba de drepturi, atunci guvernauții noștri strigă: în lături dela steag. Drepturile sunt numai ale noastre și ale voastre sunt jertfele. În Ungaria nu există numai un popor, cel maghiar. Aceasta o dovedește nu numai legea de alegere și alte legi, ci chiar legea Apponyană, care ne-a nimicit mai toate școlile și ne-a aruncat în întunec în secolul al XX-lea. Pentru că la noi în toate domoșterse govinism și prin nimic nu a putut caracteriza mai bine foaia numită modul instrucției de azi, ca atunci când a zis: «Șovinismul în instrucția populară».

Comemorarea lui Iacob Mureșianu.

Ziarul «Gazeta Transilvaniei» împreună cu «Reuniunea femeilor române din Brașov» invită cu toată onoarea pe Români din Brașov și Țara Bârsei la festivitățile comemorative ce le va aranja Duminecă în 2/15 Dec. a. c. din prilejul împlinirii centenarului nașterii lui Iacob Mureșianu.

Program. Duminecă la orele 9 1/2, liturghie în biserica Sf. Adormiri din Brașov cetate oficiată de protopopul Dr. V. Saftu asistat de părintele V. Meret.

La orele 11 parastas. Cântările liturgice și de parastas vor fi executate de corul bisericii Sf. Nicolae sub conducerea maestrului Dima.

După parastas pelerinaj la mormântul lui Iacob Mureșianu din cimitirul Capelei din Groaveri, cu care prilej «Gazeta Transilvaniei» și «Reuniunea femeilor române» vor depune cununii pe mormântul lui Iacob Mureșianu.

După amiază la 6 oare serbare comemorativă în sala festivă a gimnaziului cu următorul program:

- 1.) Cuvânt de deschidere ținut de d-na Maria B. Băulescu, presidenta Reuniunii femeilor.
2.) Declamațiune (O elevă a Internatului).
3.) «Iacob Mureșianu», conferință ținută de Dr. V. Nițescu.
4.) Două cururi, executate de e-levile internatului orfelinat.

La intrarea în sală se primesc contribuții benevoale pentru Fondul ziaristilor.

ȘTIRI.

- 31 Noemvrie v. 1912.

Centenarul lui Iacob Mureșianu. Din prilejul centenarului nașterii lui I. Mureșianu au contribuit în urma inițiativei luate de d-l Dr. Horia P. Petrescu, următoarele stimate persoane pentru

o cunună pe mormânt și pentru fondul ziaristilor:

Dr. Horia Petra-Petrescu 240 cor N. N. 160 cor.

Câte 2 cor.: Dr. Voicu Nițescu; Dr. Victor Ola-Roman; Silvestru Moldovan; Dr. Traian Pop; Dr. Aurel Dobrescu; Dr. Alexandru Dobrescu; Dr. Eugen Sâmpetrea; Dr. Pomp. Niștor; Dr. Andrei Micu; Dr. Octavian Cernea; N. N.; Victor Popea; Dr. I. Moșoiu; Dr. Dan; N. N.; Dr. Străvoiu; Al. Banciu; Dr. Garoiu; Dr. Costi Moga; Victor Branice; Ioan Brotea.

Câte 1 cor.: Dr. Romulus Oltean; N. N.; Dr. Ilariu Cococariu; Zenovie Popovici; George Cutean; I. Dan; N. N.; G. Goșa; N. N.; Ioan de Leményi; I. Pușcariu; Ioan Lacea; Ioan Spudercă; N. Flușturean.

La olaită 60 coroane.

Din suma aceasta se va depune o coroană pe mormântul lui Iacob Mureșianu, iar restul de 30 Cor. s'a dat, prin administrația ziarului nostru, fondului ziaristilor, ca coroană eternă.

Atragem deosebita atențiune a cetitorilor noștri asupra importantului articol «Noi și streinii», cel publicăm în n-rul de azi.

Știri din România. Marele duce Nicolai Michailovici a adus regelui o foarte afectuoasă scrisoare autografă din partea țarului. Marele duce va remite țarului un răspuns autograf al regelui ținut în același ton cald.

Cu ocaziunea aniversării lui regele Carol a primit dela regele Ferdinand al Bulgariei o telegramă de felicitare. În această telegramă, pe care regele Ferdinand a trimis-o din Stara Zagora, îl face cele mai calde urări regelui Carol și bravei sale armate, care la 1877 a ajutat și la întemeierea statului bulgar.

Ministrul industriei și comerțului N. Xenopol a elaborat un regulament pentru administrarea atelierelor de industrie casnică înființate și întreținute de întovărășiri și persoane particulare.

Regulamentul a fost sancționat de rege și prin el se dau acestor ateliere aceleași drepturi ca și atelierelor de industrie casnică ale statului.

Se pun însă, pentru a evita întreprinderi nesocotite din partea unor persoane, restricțiuni în sensul, că nimeni nu are voie să înființeze un atelier de industrie casnică, fără de autorizarea prealabilă a ministerului.

O nouă revistă. Cu anul nou apare la Cluj o nouă revistă lunară, politică, socială și științifică: «Oriental Român», sub direcția domnului V. E. Moldovan. Programul revistei apare din titlu. Va avea format de broșură, pe trei coale și va costa zece coroane anual. Noua revistă și-a asigurat colaborarea unui însemnat mănunchiu de scriitori cunoscuți la noi. Numerele de probă se vor trimite. Abonamentele se primesc de pe acum la adresa: «Oriental Român» (Kolozsvár, Wesselényi utca 26).

Dr. Alexandru Dobrescu și Dr. Aurel Dobrescu, medici specialiști în boalele interne și den-tistice, dau consultațiuni zilnic în Brașov, Piața mare (Târgul Cailor Nr. 4).

Părintele unui soldat luat drept spion. Din Oradea se anunță: Comer-santul de aici, Zelig Felstbein a cercat alaitări să intre în casarma din cetate, unde voia să-și viziteze pe fiul său care era soldat. Ofițerul de inspecție însă l-a luat drept spion și imediat a dat ordin să-l aresteze. A fost arestat, cercetat cu deamănuntul și luat la întrebări: bietul bătrân și numai târziu după prânz a fost pus pe picior liber — la inter-venția poliției — care a arătat că arestatul e un comerciant din loc și nu spion rus, cum s-a crezut.

O descoperire științifică. Din București ni se scrie: Dl inspector sanitar veterinar C. Stăncovici a făcut o descoperire însemnată, care interesează, în foarte mare măsură, pe proprietarii și crescătorii de animale. Se știe, că peșta porcină și pneumonia contagioasă a porcilor decimează un foarte mare număr de porci; și mijloace științifice pentru prevențiunea și combaterea acestor boale nu există până astăzi, deși în toate laboratoriile se fac nenumărate cercetări. Dl inspector Stăncovici, a făcut cu privire la peșta porcină zilele acestea o importantă comunicare

societății de medicină veterinară. D-sa a arătat cum în laboratoriu d-lui profesor Babes lucrează de aproape un an și că d-sa este îndrumat în găsirea parazitului care determină peșta porcilor. Se comunică acum că rezultatele obținute zilele din urmă, au confirmat pe deplin speranțele și prognosticul d-lui Stăncovici, fiindcă d-sa a și izolat microbul parazit (care este clasat în grupa Sterotrichinelor) atât din pulmonii și intestinele porcilor bolnavi de peșta cât și din helmintele (metastron-gilus opei) cari se află în bronchiile rămătorilor. Acest remarcabil rezultat este chemat să soluționeze problema combaterii cu succes a peștei porcine.

La noi ca'n Rusia și'n Rusia ca la noi. Se anunță din Petersburg, că prin un ordin al ministrului de interne s-a retras debitul postal pe întreg teritoriul rus, revistele germane «Simplicissimus». S-a oprit citirea acestei reviste prin cafețele, iar cei ce va fi descoperit, că o primește în plic, va fi aspru pedep-sit. Asta'n Rusia.

Și acum la noi: Din B-peșta se anunță: Poliția de aici a confiscat — la cererea procuraturii din Pojon — toate exemplarele — 15 la număr — ale Calendarului slovac: «Slovenski Rodni Kalendar», pe cari le-a mai aflat în librăria-editoare din Pesta. Pentru-că: cuprindeau material «agitaric».

Duș-mănie mare între cele două monarhii, dar — lucră la fel.

Știri mărunte. Din Odorhei se anunță: O coastă de deal dintre comu-nele Firtosmartonos și Enlaka din cer-cul Cristurului s-a prăbușit pe o mare întindere, schimbând alvia mai multor pârăe. acoperind drumul și nimicind un pod de piatră, construit în anul trecut.

Cu toate năzuințele laponiezilor de a imita cât mai mult cultura apu-seană, se pare, că în ceea ce privește automobilele, nu se prea însuflețesc. În întreaga Iaponia sunt numai 300 de automobile. Cauza: prețul prea mare al automobilelor și drumurile slabe din Iaponia. Cele mai multe automobile, Iaponiezii le comandă din America.

Sufragetele londoneze au aflat un nou mod de a atrage atenția pu-blicului asupra-și. Dau de mai multe ori pe zi semnale de foc, așa că publi-cul, dar mai ales, pompierii alarmați de semnalele lor, se adună, nefind si-guri, că-i numai tragere pe sfoară și în urmă se'mprăștiie din nou.

Din Stockholm se anunță: Ob-ținătorii premiului Nobel: Carrel, Sa-batier și Grianard și-au ținut contere-nțele la academiile de științe. Regele a dat un dîneu în onoarea lor.

Un muncitor de 17 ani, Iohan Dressler a împușcat santinela dela de-poul militar din Studenca.

Detectivii au prins în gara din Pesta (Ferencváros) pe 4 țărani, obli-gați la serviciul militar, cari voiau să treacă în America. Ei au declarat că pentru suma de câte 60 cor., le mijlo-cise dezertarea individul Lászlo Bela, contra cărui s-a pornit acum cercetare.

Atragem atențiunea cumpărătorilor de mobile asupra anunțului: «Sé-kely și Kéti, fabrică de mobile».

Membrii români ai reprezentan-țel comunale din Brașov sunt invi-țați a lua parte la consultarea ce se va ținea Marți în 4/17 Decem-vrie a. c., la 5 oare în localul ca-sinei române. Cauze de tot însem-nate recer prezenta tuturor mem-brilor români — Ioan Lengeru, președintele clubului român.

Din Brașov și Țara-Bârsei

Adunarea Reuniunii femeilor rom. pentru ajutorarea văduvelor.

Brașov 30 Nov.

Vineri, în ziua Stului Andreiu, după prânz, și-a ținut, în sala festivă a gimnaziului din Brașov, Reuniunea fe-meilor române pentru ajutorarea vădu-velor din Brașov și Săcele, adunarea sa generală. Adunarea a fost condusă de prezidența, d-na Balaza Blebea.

Din raportul comitetului, cetit de secretarul Dr. I. Blaga, rezultă că această Reuniune, unica la noi Români din Ungaria, prosperează frumos. Imparte și ajutoare văduvelor sărace — anul acesta s'au dat, 450 cor — și susține și un azil, în o casă a Reuniunii, cu o grădină mare, în care dă locuință la 4 văduve și o îngrijitoare. Reuniunea are 43 membre fundatoare și 132 membre or-

dinare. Indecursul anului acestuia s'au înscris în șirul membrilor fundatoare, d-nele: Maria Median, Aneta Zăhan și dl prof. I. C. Panțu.

Anul acesta s'a găsit un suflet, nobil și generos, d-șoara Emilia Pâr-vo, care a daruit Reuniunii o casă, în valoare de cel puțin 10,000 cor, în scopul, ca Reuniunea să deschidă și acolo un azil pentru văduve sărace; pentru sine și-a păstrat d-șoara Pârvo, până trăiește, numai o cameră și folo-sința grădinei. În 1 Octomvrie 1913 trece casa în proprietatea Reuniunii. D-șoara Emilia Pârvo este cea mai mare binefăcătoare a acestei Reuniuni, fă-cându-și prin aceasta numele nemuritor nu numai în Reuniune, ci peste tot în societatea românească din Brașov.

Alt suflet, bun, fericita Maria Dum. Pascu, tot din Scheiu, înainte de a părăsi lumea aceasta, s'a îngrijit, ca din averea ei, lăsată Bisericii și pentru alte scopuri de binefacere, să se deie și Reuniunii 1000 cor.

Alte daruri s'au mai făcut din partea d-neor: Balaza Vătășan și Eu-genia I. Oancea, câte 40 cor. I. C. Panțu 50 cor, în memoria părinților lor iubiți și Mina Alexandrescu tot 50 cor. Adunarea le-a exprimat multămită și recunoștință.

D-na casieră, Virginia Vlaicu, a cetit raportul casei, dând informații detaliate asupra mișcării casei și asu-pra aversei Reuniunii. Avera Reuniunii constă din casele ei, în valoare de cor, 28027.20, fondul general: 9167.56 Fondurile: «Axente Sever», de cor. 2336.56, Elena A. Popovici, de cor. 1126.86 «Victoria și Const Iuga», de cor 602.80 și «Anonim», de c. 300. În total averea e de cor. 41560.98. Sporul anului e de cor. 10548.13, afară de donațiunea fericitei Maria D. Pascu, care nu s'a încasat încă.

Adunarea a exprimat multămită protocolar zelozosei și conștiințioasei casiere, dnei Virginia Vlaicu, care se îngrijește cu tot devotamentul de inte-resele Reuniunii. După ce s'a trecut și bu-dgetul pentru 1912/13 adunarea a ales pe d-nele: Aneta Zăhan, Victoria Russu, Emilia Aron și Elena Căpățînă, să revizuiască socotellele anului 1912/13 și pe d-nele: Elena Prich și Maria Băr-bucean, să verifice sumariul ședinței adunării generale.

Rap.

Știri școlare. Terminându-și in-specția școlilor noastre medii dl di-rector suprem școlar A. Kuncs a ținut ieri după amiază conferința obișnuită cu profesorii gimnaziului, în care și-a expus constatările făcute cu prilejul inspecției sale.

Examenul suplelor de maturitate la gimnaziul nostru va avea loc Mer-curi în 5 Dec. v.

Pentru masa studenților români din Brașov s'au mai făcut următoarele contribuții: În amintirea fostului lor bun prieten Th. Theodorini deputat de Prahova, dela I. G. Babeș (Azuga) 50 lei și dela Em. Arghiriade (Sinaia) tot 50 lei.

Primească marinimoșii donatori sincerele noastre mulțumite. — Direc-țea școlilor medii gr. or. rom. din Brașov.

Sezătoare literare. Ni se scrie: Preoții și învățătorii din Bășnov, în do-ru de înaintare ce'i au față de parochienii acestei comune bisericesti, astăzi în prima Duminecă din post i-au con-chemat în edificiul cel nou al școalei o întrunire. La 2 oare p.m. sala clasei a II era plină de oameni tineri și bă-trâni, cărora li s'a explicat mai întâi chestiile comunale, dreptul de alegător, împărțirea cercurilor electorale etc. Pe urmă s'a încins o discuție despre năcu-zurile comune, cari cum ar putea fi lăuate, luând parte la discuție fiecare cum i-a zăcut la inimă, luându-să hotărâri pentru îmbunătățirea școlii comu-nale, regularea și iluminarea comunei (Dobricel) canalizarea râului Ghimbășel ce trece pe lângă și prin comună, fă-când unorii ravagii cam îngrijitoare. Toate acestea sau decis a să pretinde dela artistia comună, să fie duse în îndeplinire.

Pentru distracție li s'a cetit apoi din povestirile de Pop Reteganul «Mus-trarea păcatului» carea a fost ascultată cu o încordată atențiune. Apoi li s'a cetit noutăți despre război, și mai ales, urmările războiului din Telegraful-Român.

De încheiere li s'a anunțat la cei peste 200 de bărbați prezenți, între cari erau și două dame d-na preot-văduvă Susana Nan, și d-na Anica Cristolovean soția inv. dirig, că în tot decursul postului Duminecă și sărbătoare, și de va fi de lipsă și în câte o sară peste

săptămână, să vor ține astfel de fu-truniri folositoare și instructive.

Totdeodată li s'a spus că analfa-beții doritori de carte, să se anunțe, de vor fi, căci sub 50 de ani nu s'au vor prea afla, pentru de a să începe cu ei instruirea lor. Cu Dzeu înainte. De atunci regu'at să țin Dumineca și sâr bătoarea săzătorile începute, R.

Apollo-Bioskop. Sâmbătă și Du-minecă 14 și 15 Decomvrie:

Cataractele din Szt. Iohannes (vedere.) Portarul (umoristic.) Copl-lăria fericită (umoristic.) Fărărea (dramă) filmul lung 500 metri. O noutate a »Companiei Nordiok film.« »Doi bărb-ai« sau Slavii frumuseței. Spectacol în 3 Acte, filmul lung 1500 metri. Rolurile principale: Elsa Fröhlich, Fer-dinand Bonn, Robert Dinesen.

Afară din program »Surorile«. Dramă socială în 3 Acte filmul lung 1500 metri. În viitor în fiecare Lună e pauză. Marți și Mercuri program nou.

În urma decedării mult regreta-tului nostru soț, tată, socru și moș Lavar Nastasi, nenumărați prietini și cunoscuți de aproape și de departe s-au grăbit să ne condoleze prin graiu viu și în scris.

Ne împlinim și pe această cale datorița de ale exprima cea mai caldă mulțumită pentru cuvintele de mângă-riere, ce ni-au adresat.

Brașov, 30 Nov. 1912 v.

Familia.

Urania-Kino.

Numer Duminecă în 15 Dec. 1912 la 4, 6 și 8 oare, cu următorul pro-gram:

Construirea unui pod de cătră sol-dații francezi. (Aceste chipuri ne arată cum în timp de 24 minute se poate con-strui din pontoane un pod peste un râu destul de lat. peste care poate trece imediat o armată); Copilul în prăpastie (Dramă americană emoționantă, de că-lăreți într'un act); Morii pe moșta na-șei sale și cumpărăturile sale în Paris (Umorescă interesantă); Războiul balca-nic (Lupta dela Lüle-Burgas, unde Bul-garii au reputat o victorie decisivă a-supra Turcilor. Mare tablou de luptă Foarte actual); Friguri după aur (Dra-mă admirabil colorată din viața unui milionar; în 3 acte. Ca adaus la sfâr-șitul actului II. «Jocul în jurul vițelului de aur», reprezentat de corpur baletis-telor marelui opere din Paris. Dansatoare-solo d-șoara Napierowska. Cea mai fru-moasă operă maistră «colorată» a fa-bricaiunei artistice a prezentului); Max vrea să crească. (Cel mai nou glăgar al celebrului umorist Max Linder. 800 m. lungime. Comedie admirabilă. Se repetă la dorința generală).

Cărți și reviste.

A apărut de sub tipar: «Culti va-rea viei, manaurea vinului, morburile și vindecarea lor»; cu un conținut bo-gat, având peste 153 ilustrațiuni și 300 pagini de tipar. Se capătă la autor — D. D. Graur, inv. — Somlyógyörtelek, posta Krasznahídvég (Szilágy m), cu prețul de 2 coroane + portu 20 fileri.

La 10 exemplare comandate deodată se trimite 1 exemplar de onoare.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branisco & Comp

Redactor responsabil:

Ioan Brotea.

Ușor ca peana. Mai trainice ca pielea. Despre avantajele călcăe de gumi recunoscute

M. NEUMANN Fondat la 1845. Vestminte pentru domni, băeți și fete, gata și la comandă. TAILLEUR. Furnisorul curții imp. regale și cameriale. BRAȘOV.

Recunoscut de medici specialitatea de
Corsete frantuzești, apărătoare de stomah, cingătoare, bretele ortopedice
 (Gradhalter) etc. după măsură, se confecționează cu prețuri scăzute de

Mme B. Rappaport
 Brașov, Strada porții Nr. 59. (vis-à-vis cu Hotel Coroana.
 Reparaturi se fac cu prețuri foarte ieftine.

Ca ntra fusesi răgușelei și ca tarului are efectul mai bun
BOMBOANE PEMETE
 ae lui **RETHY**
 a se observa, ca la cumpărare să se ceară, expres Bomboane Réthy, deoarece sunt multe imitații reie.
1 Carton 60 bani.
 Să cumpărăm numai
Pemete bomboane.

N. M. 16695/912.
Publicațiune.
 referitoare de a lua in vedere listele, care cuprinde propunerile dajdiei de venite clasa III pentru a statori contribuțiunile pentru periodul anului 1911-12 de afaceri nouă, întreprinderi și meserii, pro 1912 și ordnea de zi a pertractarilor comisiei pentru statoriirea dajdiei: Locul de pertractare: sala cea mare dela Stat (Piața Franz Iosef). Inceputul pertractării lor, fiecare zi punct 8 care dimineața.

O vai! Tusea, răgușala și deama o vindecă inte și sigar **Trăiască**
PASTILE ALUI EGGER PENTRU PIEPT
 are gust bun și nu strică apetitul
 Per Karton 1 cor. și 2 coroane.
 Karton de probă 50 bani.
 Se capetă in farmacii și droguerii.
Deposit principal de trimitere:
Dr. Egger Leó și Egger I.
BUDAPEST, VI. Reval-u. 12.
 Pastile Egger m-a vinde cat.

Se capetă in Brașov: Borsody István, Iulius Hornung, Emil Jekellus, Franz Kelemen, Viktor Klein, Eduard Kugler, Eugen Neustädter, Karl Schmidt, Friedrich Stenners, farmacie, Lang & Theil, C. H. Neustädter, Iulius Teutsch, droguerie.
Brașov: Eugen Pastelner, Dr. Poschs Erben, farmacie.

Senzațional de ief in.
 Sezon nouăți.

Ghete cu șinor de dame, box, moderne și solide **8.50**

Ghete cu șinor de dame, chevreau, f. elegante **9.50**

Turul-Ghete
 sunt prima clasă, elegante și valoroase.
Turul fabrică de ghete S. A.
 Cea mai mare fabrică din monarhie
 Prăvălia:
 Brașov, Strada Porții 8.

Ghete cu șinor pentru domni, stil mueric, elegante, solide **11.50**

Ghete cu șinor Box moderne și solide **10**

In 27 Decembre 1912 N. P. 3233-3229 (63 poziții) Tâmplari, măsari, giuvaergii, bărbieri, ciasornicari, comercianți, de candite, prăvălieri de ghete, comercianți de piele, cărăuși, bijari, spediteri, spediteri cu automobil, zidari și neguțatori de lemne.
 In 28 Decembre 1912 N. P. 3330-3450 (76 poziții) zugrăvi, vâpsitori, spălători, fotografi, mănuașari, tapițeri, comercianți de mobile de lemn și fier, fabrici, de bănci școlare, comercianți de paturi, tehnici, tipografi, mineri, negustori mici, prăvăliași, birtași, și cărciumari cu plătă.
 In 30 Decembre 1912 N. P. 3451-3527 (55 poziții) Cărnățari, măcelari, advocați, medici, dentiști, ingineri privați, brutari, cazangarie, comercianți de manufactură și mărunțisuri, neguțatori de mărfuri de modă pentru dame, croitori de bărbați și dame, bazar.
 In 31 Decembre 1912 N. P. 3528 până in fine (72 poziții) Agenți, muzicanți școala de duel, arăndași depământuri, artiștistreini, teatrul kinematograf Apollo, Urania și Veaus.
 Lista referitoare la comercianți, meseriași, agenți etc. prevăzuta din partea comisiei, cu sume de dare de câștig clasa III. este depusă la oficiul de dare orășenesc și se poate vedea de ori și cine in decers de 8 zile dela 17 Decembrie până la 24 Decembrie 1912.

Strămutare de local.
 Avem onoarea a aduce la cunoștința On. muștirii și On. public că
MAGAZINUL
 de manufactură, mode și mărunțisuri en gros și en detail, care de timp îndelungat s'a bucurat de reputație bună, l'am strămutat in colțul Stradei Vămei și Mihail Weis. aranjat după cerințele moderne.
 Mărfurile din fostul magazin le vindem cu preț scăzut.
 Tot mobilierul din prăvălia veche; pulturi, 2 table pentru firmă și tot ce este necesar pentru vitrine, le vindem foarte ieftin.
 Ne rugăm de sprijinul Onor. public.
 Cu toată stima **Werzar Antal și Fiu.**

Fabrică de tricotaj și flanelărie
Georg Foith & Comp.
 Produse proprii de tot felul de ciorapi și articole de sport.
 Joi in 22 Decembrie ne mutăm cu prăvălia din odaia de ședințe a Băncii Naționale Soc. pe acții, in localul nostru de mai nainte, care l'a mărit și aranjat din nou in Strada Porții Nr. 24.
 Acolo se vor vinde diferite sciuri de ciorapi de carne, jachete pentru bărbați, albituri pentru bărbați și alți articoli cu prețuri foarte ieftine.
 Atragem atențiunea, cu deosebire asupra articolelor de sport pentru carne.
 Cu toată stima
GEORG FOITH & Co.
 Magazin cu mărfuri de tricotaj și mărunțisuri En gros și En detail.

Cadouri de Crăciun practice.
Linoleum:
 Covoare, Hänfer, Vorleger etc.
Muşamale:
 Pânzături Coperte de masă, de pereți, (Wandschoner) etc.
 Gaioși și Șosori din St. Petersburg.
 Celluloid și jucării de gumi. Asortiment mare.
Linoleum Industrie
 Strada Vamei 22 Telefon 528.

Ghete
 de bărbați, dame, și copii de cea mai bună calitate, elegant lucrate, preț convenabil, se capăta la
Veres Vilmos,
 prăvălie de ghete.
 Târgul bellor Nr. 9.

Observări contra stabilirei contribuțiunei atât proprie cât și pentru alte persoane se pot adresa la Direcția financiară r. u. in scris in decursul timpului arătat, sau eupă acea la comisioane pentru statorirea dajdiei.
 In contra dajdiilor de pe anul 1912 stabilite deja in anul trecut sau in luna lui Aprilie a anului curent nu se pot face observări.
 Brassó, 14 Decembre 1912.
 Oficiul de dare orășenesc.

Atelier Fotografic
H. Gust
 BRAȘOV, Târgul Grâului 8.

Vă rugăm să priviți vitrinele la
LANG, ROSENTHAL & PALMHERT
 Târgul boilor Nr. 1. BRAȘOV, Strada porții Nr. 4.

Reisz Miksa, Fabrică de mobile
Békéscsaba, Nagyvárad, Brașov, Strada Vamei 32. Telefon 513
 Mobile de calitate superioară de tâmplărie și tapetate. — Cu prețuri convenabile pe lângă garanție.
 Aranjament complet de locuințe. Planuri industriale artistice. Contoar de desemn. Planuri gratuite.